

משה רבנו כשהשלים את כל עבודת המשכן וכתב על כל פרשה ופרשה "כאשר צוה ה' את משה", נגלה הקב"ה והשרה שכנינתו בו וראה אותו וערב לו, כענין שנאמר (מלאכי ג, ד) "וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים" אמר כל הכבוד הזה עשה לי בן עמרם והוא בחוץ? ראוי לו ליכנס למחיצה שלי ולהסתופף בצל שכניתי, מיד "ויקרא אל משה".

רבי יוחנן אומר עד שלא הוקם המשכן היתה איבה ושנאה וקנאה ותחרות ומצות ומחלוקת בעולם, אבל משהוקם המשכן ושרתה בו שכניה ניתנה אהבה ואחווה וריעות וצדק בעולם, ומה טעמיה דכתיב (תהלים פה, ט): "אשמעה מה ידבר האל ה' כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו".

דרוש לשבת החודש

מצות קידוש החודש

"ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר, החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה". (שמות יב, א-ב).

צריך להתבונן מדוע כאן מדבר הקב"ה עם משה ואהרן, ולא עם משה בלבד כמו תמיד? מבארת הגמרא במסכת ראש השנה (כה:): מפני שקידוש החודש צריך להעשות בשלשה דיינים (סנהדרין פ"א משנה ב), ולכך קרא הקב"ה למשה ואהרן, ובפסיקתא רבתי (פרשת החודש פיסקה כא) מתאר איך היה קידוש החודש הראשון ואלו דבריו: אמר להם הקב"ה אני ואתם נקדש את החודש - ואז נתעטף הקב"ה בטלית מצויצת והעמיד למשה מכאן ולאהרן מכאן, וקרא למיכאל וגבריאל ועשה אותם כשלוחי החודש ואמר להם: "כיצד ראיתם את הלבנה, לפני החמה או לאחר החמה, לצפונה או לדרומה, כמה היתה גבוהה, ולאן היתה נוטה וכמה רחבה". אמר להם [למשה ואהרן]: "כסדר זה יהיו בני מקדשים את החודש, על ידי זקן עם טלית מצויצת, ועוד שנים עמו, ועל ידי עדים".

וקידוש החודש היא המצוה הראשונה שנצטוו ישראל על ידי משה רבנו, שהרי נצטוו בה בארץ מצרים, [ולא כמו שאר המצוות שבתורה שנצטוו בהר סיני], והנה המצוה הזו היא יסוד לכל חגי ישראל, כי על ידי קידוש החודש נקבעים חגי ישראל, ואם לא היו לנו מועדים ומצוותיהם וקדושתם, לא נשתנינו משום אומה ולשון, לכן ניתנה לישראל מצות קידוש החודש קודם לכל המצוות.

וידועים דברי המכילתא (בא פרשה א) שאחד משלושה דברים שנתקשה משה היה מולד הלבנה באיזה שיעור תיראה ותהיה ראויה להתקדש. והראה לו הקב"ה את הלבנה באצבע ואמר לו: "כזה ראה וקדש". מקשה רשב"י כיצד הראה לו הרי כל הדברות שדבר ה' עם משה לא דבר עמו אלא ביום שנאמר (שמות ו, כח): "ויהי ביום דבר ה'", אלא ביום סמוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו, והראהו את המולד עם חשכה.

וראה, החודש הזה לכם ראש חדשים ר"ת גימ' רמ"ח וס"ת החודש הזה לכם מש"ה, כי זו המצוה הראשונה שמששה קיבל למסור לנו, והיא שקולה כרמ"ח מצות עשה, ויש לה את הכח של כל ה'רמ"ח' מצות עשה, ואם אנחנו מקיימים מצוה זאת כראוי ומקדשים את החודש, אז כל המצוות שלנו מתקדשות. וכפי שכתב בעל הרוקח בספרו סודי רוי (אלפא ביתא אות א) על מילת "בראשית" ברא ה', שתרגם בתרגום ירושלמי "בחכמה" ברא ה', והנה חכמ"ה במילוי ח"ת כ"ף מ"ם ה"י גימט' תרי"ג, ואם כן במילה הראשונה מונח השורש של כל התורה כולה, והיא שורש הבריאה בקדושה. ולפי דבריו אפשר לבאר גם כאן כי המצוה הראשונה של קידוש החודש כוללת את כל המצוות שנצטוו לאחריה.

וידוע מה שביאר רבי שמשון מאוסטרופולי הי"ד על הא דאיתא בגמרא (שבת קמו:) אמר ר' חלבו חמרא דפרוגיתא [- שם מדינה שיינה משובח, רש"י], ומיא דדיומסת [- נהר שמימיו מלוחים, רש"י] קפחו עשרת השבטים (ומפרש רש"י שהיו בעלי הנאה, ועסקים בכך, ולא היו עוסקים בתורה, ויצאו לתרבות רעה), ר' אלעזר בן ערך אקלע להתם אמשיך בתרייהו, אעקר תלמודיה, כי הדר אתא קם למקרי (שמות יב, ב): "החדש הזה לכם", וקרא "החרש היה לבם" [תרגום: הגיע לשם ונמשך אחרי אותם הנאות, ושכח תלמודו, כאשר חזר בא לקרוא את הפסוק "החודש הזה לכם", וטעה וקרא "החרש היה לבם"]. וכתב לבאר הרב שמשון מאוסטרופולי בספרו ליקוטי שושנים (ט: מדוע טעה רק באותיות אלו, דאיתא בספר ציוני וז"ל "כי יש קליפה

אחת שסגולתה לשכח הלימוד ונקראת רי"ב, ויש לה תר"ה חיילות, וכתוב על מצח משיח בן דוד אותיות כד"ת לבטלה", ולכן החליף ר' אלעזר בן ערך את האותיות ד' ז' כ' מהחדש הזה לכם לאותיות רי"ב וקרא "החרש היה לכם", ועוד ש"החרש היה לכם" עולה גימ' 605 שהם כנגד תר"ה חיילותיה של הקליפה המשכחת את הלימוד, ואילו "החדש הזה לכם" (עם הכולל) גימ' 425 שהם שם גימ' כד"ת הכתובה על מצחו של משיח בן דוד שמבטל הקליפה הזו, וגם 'משיח בן דוד' גימ' כד"ת.

ולכן אומרת הגמרא, בעו רבנן רחמי עליה והדר תלמודיה [תרגום: בקשו החכמים רחמים עליו וחזר תלמודו], כי אותיות תורה הם ממש תר"ה, ועל ידי שחזר ללמוד תורה מיד נתבטלה וקליפה ו'תר"ה' חיילותיה.

ונראה להוסיף כי המצוה הראשונה - "החדש הזה לכם", גימ' כד"ת כמנין "משיח בן דוד", כיון שהתכלית של כל המצות היא להגיע אל הגאולה השלמה עם משיח בן דוד.

סיום ד' פרשיות

כתב בספר עדות ביהוסף (חשוון - אדר עמוד רכ"ה) פרשת החודש היא סיום של ארבע שבתות נשגבות ומיוחדות - שבת שקלים, שבת זכור, שבת פרה ושבת החודש, וכבר הורו לנו חכמים כי הכול הולך אחר הסיום והחיתום, ולכן צריך להתקדש, להיטהר ולהתחזק מאוד לקראת שבת זו. ע"כ.

ובכדי לזכות להשראת השכינה בחודש ניסן, צריך קודם לבטל עצמו ולהפריד עצמו מן הרע וההתגשמות. ולכן תיקנו ארבע פרשיות שענינם הוא זה שמתקנים בהם חו"ב חו"ג.

בפרשת שקלים הרי אנו תורמים את השקלים לקרבנות, ודוקא על ידי שקל אשר רומז לרצון (שקל בגי' נפש שפירושה רצון) לבטל רצוננו להתבטל אליו יתברך וזה ענין החסדים שע"י הקרבנות והצדקות ממתיקים את הדינים וממשיכים החסדים. וממילא אנו זוכים לפרשת זכור בחי' גבורות דדעת, שעל ידם נמחה עמלק, ולא נלך אחרי הטומאה והשקר. ואחר כך בפרשת פרה אנו מפרידים עצמנו מן הטומאה בסוד תבוא האם ותקנה צואת בנה, ועל ידי זה זוכים לפרשת החודש ולחודש ניסן, להתחדש ולהיות עם קדוש לה'.

שפה גי' שכינה

כתב בעל ה"ישועות משה" ראשי התיבות של המילים: "שבת פרשת החודש" הם אותיות **שפה**, והן בגימטריה כמניין המילה "שכינה", שגם היא בגימטריה שפ"ה. והדבר בא

לרמוז לנו שכבר משבת פרשת החודש צריך להתכונן ולהתקדש כדי להיות ראויים להתחבר לשכינה הקדושה. (הגדש"פ ישועות משה עמ' יג).

וכתב בתורת אמת (איגר פרשת פרה ה'תרמ"א קא ע"א) בחודש ניסן מתעוררת בליבם של ישראל **התחדשות בכל ענייני הקדושה**, היות שבחודש זה יצאו בני ישראל מתחת שלטון הטומאה הקשה שהייתה במצרים, ולכן כבר בשבת זו מתחילה להאיר בעולם הארת כח ההתחדשות בכל ענייני הקדושה

שבת פרשת החודש היא זמן טוב ומסוגל לקנות בו את מידת האמת, ובפרט שקוראים בפרשת החודש (שמות יב, ב): "החדש הזה לכם ראש חדשים", וידוע שהמילה "ראש" רומזת אל מידת האמת, ופסוק מפורש הוא בתהילים (קיט, קס): "ראש דברך אמת" (תפארת בנים שפירא פרשת החודש רי ע"א).

בשבת פרשת החודש יורד שפע של קדושה לעולם, ובכוחו להמתיק את מידת הדין מעל ישראל, ובשבת זו ודאי שהקב"ה מאיר לעמו בכל העניינים הטובים. ובפרט בגאולה וישועה וברפואה קרובה (אמרי אמת ויקרא פרשת החודש).

אנו קוראים בתורה בשבת זו "החודש הזה לכם ראש חדשים" זה 'ראש' לכל סדר החדשים של השנה.

והנה, כידוע, גם ראש השנה שנקבע בא' בתשרי, נקרא ה'ראש' של השנה, וכבר עמדו בזה הראשונים בהבדל בין ניסן לתשרי, שהרי מצינו מחלוקת בחז"ל (ר"ה ה). האם בתשרי נברא העולם או בניסן, ומבארים התוס' (שם כו. ד"ה כמאן מצלינו) שאין בזה מחלוקת, אלא שבתשרי עלה במחשבה לברוא את העולם, ובניסן נברא העולם בפועל. ועל פי סודן של דברים איתא בכתבי האריז"ל (שער הכוונות ר"ה דרוש א צא ע"א) שבתשרי נבראו חיצוניות העולמות, ובניסן היה בריאת פנימיות העולמות, ואם כן נאמר כי אף על פי שחודש תשרי הוא הראש לחיצוניות העולמות, מכל מקום ר"ח ניסן הוא הראש לפנימיות העולמות.

ומבואר בספרים הקדושים שעיקר בריאת פנימיות העולמות היה בצאת ישראל ממצרים, בעת שנתגלה קדושה העליונה בעולם, מה שאין כן קודם יציאת מצרים, כאשר אור אלקותו היה נסתר ונעלם מן העולם, והיה העולם בבחי' חיצוניות לבד היה העולם בחינת תוהו ולא חשיבא. (ע"פ קדושת לוי פסח ד"ה מאמר הגמרא).

ועל פי זה יש להשוות דברי התוס' עם דברי האריז"ל, כי כאשר נברא העולם בתשרי עדיין היה רק חיצוניות העולמות, והיה עיקר הבריאה חסרה, ואינה אלא כהכנה ומחשבה לבריאת העולם הפנימית שהיא העיקר, ולכן תשרי נחשב כמי שבו רק עלה במחשבה לברוא, אולם ביציאת מצרים בחודש ניסן היתה בריאת פנימיות העולמות.

שבת פרשת החודש היא **תחילת יציאת מצרים**, כי בה ציווה ה' עליהם לקחת ששה ולעשותו קורבן פסח, ולכן כבר בשבת זו מתחילה להאיר בעולם הארת יציאת מצרים והארת חג הפסח, ובשבת זו יכול האדם להתחדש ולחדש את אמונתו בה' יתברך עד שתהיה האמונה תקועה בליבו (הדעה והדיבור האדמו"ר מתו"א קונטרס רסו עמ' ק"ט).

כח ההתחדשות אף מעמקי שאול וטומאת מצרים

'שבת החודש' בא נצוץ אור חדש אשר סגולתה ותפקידה להתחדש כבריה חדשה לעבודתו ית"ש. (שפתי צדיק יוסטמאן ח"ב פרשת זכור אות ב).

כתב הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (ווינברג שבת החודש עמ' צח ד"ה ויאמר ה') 'החודש הזה לכם' - היא המצווה הראשונה שה' צוה אותם, ואמרה להם (מצווה זו) עוד בהיותם בארץ מצרים, להורות בזה, שאיש יהודי הרוצה להתקרב להשי"ת לא ימתין עד שיצא מבין התאוות והטומאה שהוא משוקע בו, אלא בעוד היותו תחת 'מצריו' - משוקע במ"ט שערי טומאה ובגילולי ע"ז יתחיל כבר בעבודתו יתברך, ע"כ.

ולכן ההתחדשות היא מצווה הראשונה שנצטוו בה ישראל, כי היא יסוד לכל היסודות והעבודות, לבל יתייאש אף אם מצבו קשה ושפל, כי לעולם יש בידו להתחדש כבריה חדשה.

ויש להוסיף שלפיכך נמשלו בני ישראל ללבנה (שוח"ט תהלים כב יב), דהרי הלבנה מתמעטת וחוזרת ומתחדשת מדי חודש בחודשו, וזאת אשר הראה הקב"ה למשה רבינו את הלבנה בהתחדשותה ואמר לו 'כזה ראה וקדש' (רש"י שמות יב, ב, מ'מכילתא) כהתחדשות הלבנה מתוך מיעוטה וקטנותה, כך על בני ישראל להתחדש תמיד אף מתוך מיעוט וקטנות.

וצריך לזכור שאין שום מצב בעולם שאי אפשר לעלות משם לדרך המלך, ואף אם נמצא בשאול תחתיה אפשר לו לעלות במעלה ההר והוא שהיינו במצרים בשאול תחתית בטומאה נוראה. וכבר אמר הרה"ק ה'יסוד העבודה' זי"ע (ע"י בית אברהם ווינברג מכתבי קודש אות יד בשם אביו) בפסוק (תהלים קמה, יב) "להודיע לבני האדם גבורותיו", דקאי על האדם, שעליו להודיע לעצמו שכוחות עצומים טמונים בו, וכל עבודתו היא להוציאם מהכח אל הפועל.

ראשון הוא לכם - ראש חודש ניסן

הרה"ק בעל הבת עין זי"ע (דרוש לפר' החודש) כתב בזה הלשון "בכל שנה כשמגיע העת ויום שנברא בו העולם ויום שהוקם בו המשכן, אז הקב"ה מחדש העולם להאיר אור אלוקי על בריותיו - על ישראל עם קדושו, והוא ר"ח ניסן, וכשמגיע בכל שנה ושנה עת ויום שהוקם בו המשכן אז נעשה בפרט כל אחד ואחד מישראל בחי' משכן וכו' וה' משרה שכונתו בתוך כל אחד ואחד מישראל. והארה זו נעשה בכל שנה ושנה כשישראל עושים תשובה ומתחרטים על הרע שעשו מקודם, ומקבלים על עצמם לטהר ולקדש את עצמם וכו', אזי ה' א"ל רחום מאיר עלינו ברוב חסדו את אור ה' אשר היה אז בעת ויום הוקם המשכן", עכ"ל.

כעין זה איתא בספר שם משמואל' (פר' משפטים שקלים תרע"ה), כי בר"ח ניסן הפיח הקב"ה חיים חדשים לכל אחד ואחד, וכך נשאר לדורות - בכל שנה ושנה בר"ח ניסן ניתנים בלב ישראל חיים חדשים, אך זה מועיל רק למי שרוצה לצאת מטומאתו ולהתחדש (כמו שבמצרים לא הועילו ההתחדשות על מי שלא השכיל לחזור בתשובה, שמתו בשלושת ימי אפילה). ועל כן עלינו לדעת, שמצד אחד יש כאן זמן מוכשר להתחדש ככריה חדשה, אך לאידך גיסא תביעה גדולה היא לאדם שימלא שעת הכושר זו כדבעי.

נוראות מצינו בדברי הרה"ק ה'עבודת ישראל' זי"ע (פר' החודש עמ' עט ד"ה ראשון) לפרש מה שנאמר (שמות יב, ב): "ראשון הוא לכם לחדשי השנה", שהנה בניסן הקב"ה מחליף הממונים והשררים העליונים להראותם שכולם ברשותו ית"ש, ועל כך נאמר (שמות יט, ה): "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" - שאתם תמליכו את השרים העליונים על ידי עבודת הקודש, וזהו שנאמר ראשון הוא לכם, 'ראשון' היינו הקב"ה וכדכתיב (ישעיה מד, ו) "אני ראשון ואני אחרון", וכביכול 'ראשון' הוא לכם, שאתם תוכלו להנהיג את כל העולמות, לחדשי השנה - להתחדשות של כל השנה, שיכולים להפוך לכל הטובות והישועות.

"במצוה זו מתחיל להתהוות הקשר שבין קודשא בריך הוא לכנסת ישראל

מצוות קידוש החודש, היא המצוה הראשונה בה נצטוו ישראל לקראת לידתם וקריאתם בשם "עם" ביציאתם ממצרים. מצווה זו - "החודש הזה לכם" (שמות יב, ב) שניתנה ביציאת מצרים - עליה סובב כל ענין השכינה, והתורה, ועם ישראל, מפני שהיא מציינת את לידתו של עם ישראל, זו אף הסיבה שאמרו חז"ל (ילקוט שמעוני פרשת בא רמז קפז ד"ה ויאמר) "לא הייתה התורה צריכה להתחיל אלא מהחודש הזה לכם", כיון ששם מתחיל להתוות הקשר שבין קודשא בריך הוא לכנסת ישראל, שהמצוות הם כל עניינה של התורה, "כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם

נהגה יומם ולילה". ולולא התורה אין חיות לעם ישראל. ובאמת התורה מתחילה במצוה זו, שהרי מצות קידוש החודש היא המצוה הראשונה שנצטוו בה ישראל, והיא מהווה את נקודת הראשית של התורה, אלא מבאר במדרש (שם) שהטעם שהתורה פתחה בבראשית משום "כח מעשיו הגיד לעמו" (תהילים קיא, ו).

טעם נוסף שלא היתה צריכה התורה להתחיל מבראשית אלא מהמצוה הראשונה שהיא מצות קידוש החדש, מפני שתחילת התחדשות הלבנה היתה ביציאת מצרים שהיא תחילת תיקון השכינה, שיודעים דברי האר"י ז"ל (שער הכונות ענין פסח דרוש א) כי על ידי חטא אדם הראשון, נפגמה נשמתו ונפגמו כל הנשמות שהיו כלולות בו, והחלו להתקן בדור המבול, בדור הפלגה, ובדור סדום, [ובמגלה עמוקות (פרשת לך לך ט ע"ב) כתב שסימנם אמס"ה - ר"ת אנוש מבול סדום הפלגה], עד שבמצרים התחילה להראות בחינת הזהב שבהם, וביציאת מצרים נתקנו אלו הנשמות, והיו ראויות לקבלת התורה, והיה העולם מתוקן והשכינה ראויה ליחוד שלם.

עד מתי מזכירים זכר ליציאת מצרים

יציאת מצרים מחלקת את המציאות כולה לשניים: מבריאת העולם עד יציאת מצרים, ומיציאת מצרים עד ימות המשיח. בקידוש של ליל שבת אנו מזכירים את שתי הנקודות הראשונות - "זכר למעשה בראשית", ו"זכר ליציאת מצרים". מצוות רבות שנצטוו בהם ישראל נעשות "זכר ליציאת מצרים". אולם זיכרון זה ימשך רק עד ימות המשיח. אז יפסיקו לומר "זכר ליציאת מצרים", כי הגאולה הראשונה תהיה תפלה לגאולה האחרונה (עי' ברכות יב): כמו שכתוב בירמיהו (טו, יד): "ולא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים, כי אם חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ צפון ומכל הארצות אשר הדיחם שמה".

התורה היא התכלית של הבריאה

יציאת מצרים היא ה'תכלית' של בריאת העולם, כך דרשו חכמינו (רש"י בראשית א, לא) על היום האחרון של בריאת העולם - "יום הששי" - כולם תלויים ועומדים עד יום הששי, הוא ששי בסיון המוכן למתן תורה", מתן תורה בהר סיני הוא המשך למצות קידוש החודש שניתנה כבר במצרים, ובו באה לידי השלמתה התכלית של כל בריאת העולמות, עוד דורשים רבותינו (שבת פח:): - "יום הששי - ה' יתירה למה לי, מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית, ואמר להם אם ישראל מקבלים את התורה - מוטב, ואם לאו, אני מחזיר אתכם לתוהו ובהו". קבלת התורה מעמידה ומקיימת את כל העולם, ובלעדיה - אין תכלית לבריאה. אם ישראל לא יקבלו את התורה, העולם יהיה כאמצעי ללא תכלית. אם כן, כל העולם הזה - השמש והירח

והכוכבים, הארץ, וכל פמליה של מעלה - מתקיימים רק בשביל שישראל יצאו ממצרים. וכאשר "נולדים" עם ישראל במצרים, נותן להם הקב"ה את כל אוצרותיו במצות "החודש הזה לכם".

ביציאת מצרים קיבלה כנסת ישראל את תכונותיה של הלבנה

מיציאת מצרים עד ימות המשיח, עלינו לעבור תהליך ארוך כמו מהלך הלבנה, להוליד את דמותנו מחדש ללא הרף ולנוע במציאות של אור וחושך. מחד, גם כאשר נראה כי החושך הוא מוחלט, דווקא מתוך החושך מתחיל האור להאיר ולצמוח מחדש. על הקב"ה נאמר (ויקרא טז, טז) "השוכן אתם בתוך טומאותם", והוא שנותן לנו בכל פעם מחדש את הכוח להתחדש ולהאיר מתוך החושך, כמו הלבנה. מאידך, גם כאשר נראה כי הלבנה במילואה ואורה שלם, שוב מועם אורה, ושוב עלינו להתחיל מחדש במאבקינו עם המציאות החשוכה.

לעומת יציאת מצרים בה קבלנו רק את הלבנה, בימות המשיח נקבל את המתנה הגדולה מכל. כל המתנות שנתן לנו הקב"ה ביציאת מצרים נחשבות מתנות מועטות, כמתנות אירוסין בלבד, לעומת המתנות שיינתנו לנו לעתיד לבוא, שיהיו כמתנות נישואין. וכמו שהקשר של האירוסין אינו דומה כלל לדבקות העליונה המתגלה בעת הנישואין. הארוסה מקבלת מאישה מעט מתנות - פרחים, תכשיטים, וטבעת. הנשואה, לעומת זאת, מקבלת בית שלם, מלא בציוד ורהיטים. החתן כונסה לתוך ביתו, עד אשר היא עצמה נקראת בפיו 'בית' (עי' שבת קיח:). אולם עיקר מה שהכלה מקבלת הוא לא טבעת האירוסין, ולא טבעת הנישואין, לא הרהיטים ולא הבית, אלא - את החתן בעצמו, כך בגאולה העתידה יאיר שמשו של הקב"ה עצמו עלינו.

בגאולה האחרונה עתה נקבל פנימיות תורת הקבלה ויתגלה שער החמשים

ביציאת מצרים נעשו עם ישראל כבריה חדשה, משום שקבלו על עצמם עול תורה ומצוות, וגר שנתגייר כקטן שנולד דמי (יבמות כב.). וזהו שאמר הכתוב (שמות יב, ב) - החודש הזה - התחדשות זו שקבלתם עתה ביציאת מצרים, לכם - היא שלכם בלבד, כי החידוש של בריאת העולם הוא לכל הברואים, אבל החידוש הזה הוא רק שלכם, והוא העיקרי, דבר נוסף שהוא "לכם" - בידכם לעד, כי כמו שעתה אתם נגאלים מהגלות הראשונה גלות מצרים ומתחדשים התחדשות נפלאה, כי אתם מקבלים עתה את התורה הקדושה, כן אחרי גלות בבל תתחדשו בחידוש נפלא, והוא התורה שבעל פה תלמוד בבלי וירושלמי. ואף אחרי גלות יון התגלו סתרי תורה. וגם בגלות הזאת האחרונה יתחדש עם ישראל בחדש ניסן, כמו שאמרו (ר"ה יא.): "בניסן נגאלו ובניסן עתידים להגאל", והיא גאולת עולמים, והיא התגלות של מלך

המשיח, שיגלה את שער החמשים, שהוא פנימיות תורת הקבלה כמרומז: משי"ח ר"ת משיח יגלה שער חמשים, וכן משיח אותיות יש-מח, שהוא יגלה את כל החמישים שערי בינה.

מדוע צריך לרקוד בכרכת הלבנה

ועתה מובן מדוע מובא בג' מקומות מופיע בהלכה שיש לרקוד, והם: שמחת חתן (אבה"ע סי' סה סעיף א), שמחת תורה (מג"א סי' תרטס סק"א), וברכת הלבנה (או"ח סי' תכו סעיף ב). והענין הוא כי כאשר בני ישראל פנו אל משה ושאלו אותו, הרי כולנו עובדי עבודה זרה והגענו למ"ט שערי טומאה - שיא החשיכה, למה שה' יגאל אותנו?! משה רבנו שואל את הקב"ה, והתשובה לזה היא שהקב"ה מצווה על 'מצוות החודש' לומר: הביטו על הירח כשם שהיא מתחדשת ובשיא החשיכה וכשהעלטה מוחלטת לפתע מתחילה הלבנה להאיר, כך אתם עם ישראל, משיא הטומאה תתחדשו ותעלו לקדושה.

לכן ל-"חודש" יש מילה נרדפת: "ירח" (ירחי כלה - היו חודשי אדר ואלול בהם כלל ישראל היה בא ללמוד תורה), כי הירח מסמל את ההתחדשות והחידוש.

ובכל דבר המתחדש יש מצווה לשמוח ולרקוד! אם כך יוצא, כי כשמתחילים לבנות בית בישראל האדם מ'פלג גופא' (עי' זוהר ח"ג ז' ע"ב) מתחדש והופך להיות 'אדם שלם', ולכן יש מצווה לשמוח. וכן כשהלבנה מתחדשת מצווה לרקוד ולשמוח. וקל וחומר כשמתחילים מחדש את התורה בשמחת תורה - מצווה לשמוח ולרקוד.

כעת נבין את דבריו של ר' יצחק שהביא רש"י הקדוש (בראשית א, א) שהיתה התורה צריכה להתחיל מ"החודש הזה לכם" דוקא לא רק מפני שהיא מצווה ראשונה, אלא גם מחמת שהיא המצווה המורה על התחדשות, ואין דבר נאה להתחיל בו יותר ממצות ההתחדשות.

דוד המלך אומר (תהילים קג, ה): "תתחדש כנשר נעורכי". שואל ר' דוד קמחי - הרד"ק: וכי מה לנשר ולהתחדשות? והוא משיב: על פי דברי רבינו סעדיה גאון שישנו סוג של נשר, שכל עשר שנים מגביה עוף לרקיע, ונשרף מהשמש, הוא צולל אל הים, משיר את נוצותיו וכך הוא מתחדש בכל פעם מחדש עד שמגיע הוא לגיל ק'. זוהי אם כן, ההודאה וההמלצה לאדם - תתחדש ועל ידי זה תאריך אף אתה ימים.

לא בכדי, בשבת שקודם חודש ניסן קוראים את פרשת החודש לומר לנו הגאולה מגיעה דווקא בחשכה המוחלטת, "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל" (ר"ה יא). - רק צריך להתחדש ביראת ה' ובמעלות התורה.